

Kulturskolan Magasin

NR 2, 2015

EN TIDNING FRÅN SVERIGES MUSIK- OCH KULTURSKOLERÅD

**Anna
Hansson:**
← **Läraren
ska bygga
trygghet**

EN VÄLVILLIG
SCHABLONBILD
Kulturskolan i media

ELEVRÅD
SOM LOCKAR
Inflytandets olika ansikten

FÖR STÖRDA &
NORMALSTÖRDA
Musikvideoprojekt
i Karlskoga

»Kulturskolerådet känns enkelt och direkt. Om ordet kulturskola också naturligt innefattar *alla* våra skolor, även de som inte har flera konstformer, löser det flera knutar.«

Inger Carlberg,
ordförande SMoK

Kärt barn har många namn

HÄROM VECKAN var jag och såg den nyskrivna operan »Written on skin« med musik av George Benjamin och text av Martin Crimp. Förutom en stark handling med musik och sångarpresentationer som berörde, var det en scen som etsade sig fast. Den kvinnliga huvudpersonen tilltalades hela första delen som »kvinnan«. Inte förrän långt in i handlingen utspelar sig en dialog där hennes namn nämns första gången och färgstarkt skrivs över hela fonden. Först då hajar man till och inser att hon blev en person, en riktig människa.

Att någon kan ditt namn och säger det respektfullt väcker starka goda känslor. Namn har ofta valts med omsorg och betyder något. I Barnkonventionen framgår barns rätt att ha ett namn. Hur namnet används spelar roll. Smeknamn och öknamn uppstår på gott och ont. I skolklassen är det oroväckande lätt att minnas busungens namn men pinsamt svårt att komma ihåg det gråa lagombarnets namn. Det blir inte alltid rättvist. I en nyligen framtagen mediareport kan man se en liknande koppling. När det rapporteras om musik- och kulturskolornas verksamheter saknas beskrivningar av den stora, självklara, långsiktiga, betydande verksamhet vi har. Enkla ytterligheter dominerar – det är fyrverkeri av rara barn på scen eller gråt över nedskärningar eller nedläggningshot.

I styrelsen har vi funderat och kommit till klarhet om att det är dags för SMoK att byta namn till Sveriges Kulturskoleråd. För den som är invigd är SMoK ett kort enkelt namn, men det kan också upplevas internt. Nu när nya personer på såväl departement, myndigheter och kanslier som i medier ska förstå och benämna vår verksamhet och kunna formulera strategiskt gångbara dokument har frågan aktualiserats. »Kulturskolerådet« känns enkelt och direkt. Om ordet kulturskola också naturligt innefattar *alla* våra skolor, även de som inte har flera konstformer, löser det flera knutar. I styrelsens förslag till reviderade stadgar skriver vi att föreningens syfte är att kommuner samverkar för en tillgänglig och högkvalitativ kulturskoleverksamhet. Detta blir viktiga frågor för årsmötet att fatta beslut om.

I DETTA NUMMER

- 5. Årsmöte med överraskningar
- 8. Demokrati – men hur?
- 14. Möt Anna Hansson
- 18. Så ser media på kulturskolan
- 25. Kris i kompetensfrågan

ANSVARIG UTGIVARE: Inger Carlberg, SMoK
 REDAKTÖR: Torgny Sandgren, 070-671 79 46, torgny.sandgren@smok.se
 GRAFISK FORM: John Losciale, 070-556 76 30, john@losciale.com
 ANNONSER: Jenny Ramnér, 0761-6182 56, annonser@smok.se
 OMSLAGSBILD: Malin Arnesson
 TRYCK: Åtta.45 Tryckeri AB
 NÄSTA NUMMER: v 19 • MANUSSTOPP: 14 april
 PRENUMERATIONER: prenumerationer@smok.se

Kulturskolan
 magasin

Bagatell musikprodukter

Livstids Garanti på teleskopnotställ och vagnar

Nyheter från Bagatell

Manhasset

Med våra nya "Teleskop Harmony" från **Manhasset** kan man lagra 25 notställ i rad på bara två meter. Perfekt för de trångboddade. I övrigt samma geniala konstruktion som våra övriga Teleskopnotställ dvs. Inga skruvar, bara att trycka och dra. Vagnar finns som tillbehör. 10 års garanti.

Teleskop Harmony

lilla Gaspallen

En ny Pianopall från Bagatell. Något mindre och smidigare än storebror, men absolut lika stabil och solid.

pris: 1800 kr exkl. moms
sittdyna: 50 x 33 cm
Höjd: 42-60 cm

Kontakta oss på:

info@bagatell.se
Tel.: 013-527 50
www.bagatell.se

Bagatell 1

Från 7 500 kr

en vagn kommer lastad...

- Med världens mest slädda notställ
 - Liten vagn + 12 notställ - 7500 kr (exkl. moms)
 - Stor vagn + 18 notställ - 10 000 kr (exkl. moms)
 - Marknadens mest praktiska och prisvärda vagn och notställ
- Läs mer på **Bagatell 2**

Bagatell 2

köp 6 betala för 5

Teleskop T

Världsledande - med bl.a. 85 % av den amerikanska marknaden och 75 % av den franska. Inga skruvar - bara att dra upp och ner. Snygg design som passar i alla miljöer. Finns i olika modeller från 595 kr (exkl. moms)

Bagatell 3

KLAVERNOSTÄLL

"Nothajen" slukar alla dina notblad, böcker och pärmar. Köp 4 betala för 3.

Bagatell 4

"Sitt rätt"
**ORKESTER/
KÖRSTOL**

Prova Bagatells sitttriktiga orkester/körstol. "Sitttra" finns med fasta ben eller med justerbara fram- och bakben. Staplas smidigt på våra vagnar.

Bagatell 5

Akustikskärmar
Skydda elevernas hörsel i tid! Möblera om på några sekunder med vårt flexibla plexiglassystem.
- Akustikskärm för orkester, slagverk, brass, etc. 2595 kr (exkl. moms)
- Paketpris: 3 set för 6900 kr (exkl. moms)
- Akustikskärm på notställsfot 1080 kr (exkl. moms)

Bagatell 6

**PIANO-
GASPALLEN**
standard

Sluta skruva!
Pianopall med dubbla gasfjädrar höjer och sänker stolen som vilken kontorsstol som helst. Stabil strukturlig stälkonstruktion med stoppad sits.
Gaspallen ergo med justerbar lutning.

Garanti 10 år på

Flygel- och pianomedar

Passar till alla pianon och flyglar. Kullagrade dubbelhjul av hög kvalitet. Mycket enkelt att montera för den som är lite häändig (bruksanvisning medföljer). Instrumenten kan sedan lätt flyttas av en enda person.

Medar flygel

Medar piano

pris: 2995 kr till en flygel (exkl. moms)
pris: 695 kr till ett piano (exkl. moms)

Bagatell 8

Teleskop Dirigent Regal

Flagskeppet bland våra dirigentnotställ. Här finns allt som en dirigent kan önska sig. Som alla våra "Teleskop" finns inga skruvar - alla inställningar sker sekundsnabbt och kan ändras under pågående spel. En generös hylla med plats för div. tillbehör. De dubbla benen gör "Dir Regal" till det stadigaste av stadiga. En ny finess: Bakom skärmen finns ett extra fack för övriga partiturer och stämmor. Välj till vår "strålände" belysning.

pris: 2000 kr (exkl. moms)

Bagatell 9

"Stage"

**orkester/
körpodier**

Flexibelt lättvikts podie-system i aluminium för scenbyggeri med obegränsade möjligheter. Alla benlängder med snabbkoppling.

Sångpedagog 100 % till Vännäs musikskola

Vi söker en engagerad sångpedagog med genrebredd som även kan undervisa i ett eller flera kompinstrument. På vår musikskola undervisar 4 musiklärare ca 200 elever från åk 4-9 i olika instrument och sång. Vännäs är en växande kommun 3 mil från Umeå med stor andel barn och unga.

Läs mer på www.vannas.se under "Lediga jobb"

Sista ansökningsdag 3 april. Tillträde 17 augusti.

vännäs

Sparta System AB
www.spartasystem.se

Ljudisolerade övingsrum som man monterar själv.

Se mer på vår hemsida.

Välkommen till Region Hallands Folkmusikkurs

på Kuggaviksgården i Åsa
3-9 augusti 2015

För dig som är 12-20 år

Anmäl dig och läs mer på
www.regionhalland.se/folkmusikkurs

 Region Halland
Kultur i Halland

 MUSIK
VÄSTERNORRLAND

www.musikvasternorrland.se

2-8 augusti 2015 - Höga Kusten

JAZZVECKA

15-ÅRS
JUBILÉUM!

- Gehörs och improvisationspel för ungdomar 15-20 år som vill prova på att spela utan noter.

- Jazzensemblespel på olika nivåer för ungdomar 15-25 år.

Elevkonsserter och en liten jazzfestival avslutar kursen.

Lärare på kursen är Dick Oatts (USA) - saxofon, Martin Sjöstedt - bas, Maggi Olin - piano,

Daniel Fredriksson - trummor, Per Nordgren - gitarr, Gustavo Bergalli - trumpet, Dicken Hedrenius - trombon &

Fredrik Norén - kursledare

Kostnad är 4000 kronor inkl. kost och logi i dubbelrum.

Enkelrum mot tillägg.

Sista anmälningsdag: 29:e maj.

(Begränsat antal platser)

Anmälan skickas till:

"Jazzkursen"

Musik Västernorrland

c/o Fredrik Norén

Kastellgatan 15, 871 33 Härnösand

Mer information:

www.musikvasternorrland.se

Kontakt:

fredrik.noren@musikvasternorrland.se

070-641 49 47

i samverkan med:

 Härnösands
FOLKHÖGSKOLA

 Härnösands
kommun

SMoK:s ordförande Inger Carlönberg intonerar nya tankar.

FOTO: KENNETH CARLONBERG

ÅRSMÖTE MED ÖVERRASKNINGAR

Radikala förändringsförslag utlovas

PÅ ÅRSMÖTET tas beslut om olika styrdokument. De senaste åren har det varit glest på radikala förslag men nu blåser förändringens vindar.

– Ja, det är flera viktiga förslag som skall behandlas på årsmötet! I det stora så är det samma inriktning på vår verksamhet, men styrelsen lägger både förslag om reviderade styrdokument och ett namnbyte, berättar Inger Carlönberg som är ordförande för SMoK.

Ett av styrelsens förslag rör byte av namn. Från *Sveriges Musik- och Kulturskoleråd* till *Sveriges Kulturskoleråd*.

– Det är inget fel på namnet SMoK men vi har sett att det skapar en otydlighet och frågor. Tanken är att *Sveriges Kulturskoleråd* ska inkludera alla former av kulturskoleverksamhet, oavsett om man har en ren musikskola eller en kulturskola med fler ämnen, menar SMoK:s generalsekreterare

re Torgny Sandgren.

Med förslaget om ett nytt namn lämnas också behovet av en förkortning. *Sveriges Kulturskoleråd* blir helt enkelt *Kulturskolerådet* i vardagligt tal.

– Att vi slipper förkortningen är bra! Förkortningar är ofta väldigt interna och kan exkludera. Det är bättre med ett namn som alla på en gång begriper, menar Inger Carlönberg.

STYRELSEN FÖRESLÅR en ny vision som sätter barns rättigheter i fokus samt tydligare prioriterar rådets verksamhet.

– Nu ska det bli tydligare vilka frågor vi driver. Barnens rätt till kulturutövande, kompetensförsörjning, kunskap och forskning blir våra prioriterade områden. Det skall bli spännande att se vilka diskussioner styrelsens förslag skapar och vilken väg vi vill gå, säger Inger Carlönberg.

Konsekvenser av ökat statligt engagemang

SMOK HAR VERKAT för att kulturskolorna i Sverige skall vara väl informerade och delaktiga i diskussioner kring alternativ, strategier för och konsekvenser av vad ett ökat statligt engagemang kan betyda. Ett diskussionsunderlag har tagits fram och SMoK har nu sammanställt dokumentation från ett antal länsträffar.

Här hittar du sammanställningen: www.smok.se/verksamhet/nationell-strategi

Bangen ordnar nytt jazzläger

EFTER SUCCÉN 2014 vill föreningen Bangen ordna ett nytt läger i Sandviken 24–27 juni. Läget sker i anslutning till *Bangen Jazz & Blues Festival*. Det är ett musikläger för unga där ensemblespel och improvisation är i fokus.

– Jag tycker att vi ska ta vårt ansvar för att hitta vägar in till jazzen. Både för publik och musiker, säger Peter Fredriksson som är Bangens ordförande

Projekt avslutas och erfarenheter samlas

SMOK HAR UNDER de senaste tre åren haft projekt kring elevinflytande och jämställdhet tillsammans med ett flertal kommuner. Projekten har finansierats med stöd från *Arsfonden* och *Statens Musikverk*. Under 2015 avslutas nu dessa projekt. Erfarenheter, metoder och stödmaterial kommer succesivt att läggas upp på SMoK:s webbplats.

Nominera till Framtidens musikpris

PRISER ÄR TILL FÖR ATT uppmuntra och ge uppmärksamhet till eldsjälarna inom utbildning för musik och kultur. Nu kan du nominera: www.framtidensmusikpris.se

Är du musiker? Då ska du läsa Musikermagasinet!

Musikermagasinet är Sveriges enda tekniktidning för utövande musiker sedan 1978. Här hittar du massor av tester, intervjuer, reportage samt utbildande kurser om de ledande musikprogrammen och lektioner i hur du skapar ett framgångsrikt sound, antingen live eller i studio. Som medlem, elev eller lärare i kulturskolan erbjuder vi dig en helårsprenumeration för endast **350 kr** (ordinarie pris 599 kr).

DETTA INGÅR:

12 nummer + 2 digitala.

Du kan läsa tidningen på din dator, läsplatta eller telefon samtidigt som du får tillgång till alla nummer av Musikermagasinet från 2010 och framåt.

Med vår app får du också tillgång till: exklusiva videor, bonusmaterial och länkar till annonsörer.

Det är helt enkelt en mer interaktiv upplevelse.

Beställ din tidning idag på www.musikermagasinet.se/kulturskolan

MUSIKER MAGASINET

www.musikermagasinet.se

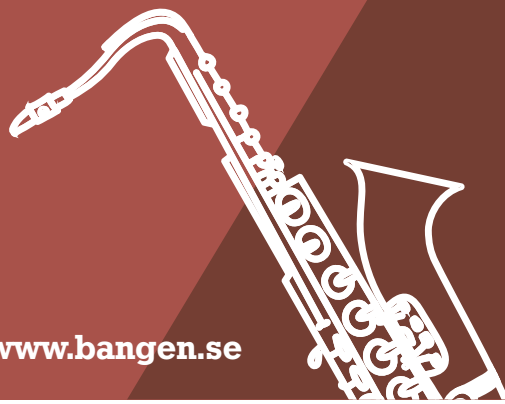

bangen

jazz collective 2015

Jazzkurs i Sandviken
för dig mellan 13 och 19 år
24-27 juni

Kursavgift 500kr! För mer information och anmälan www.bangen.se

Live Tomorrow
Laleh SHOW
på ett fullsatt
Dergårdsteater
i Lerum

FOTO: ANDERS CARLSSON

LERUM LOCKAR STORPUBLIK

KULTURSKOLAN I LERUM sätter årligen upp produktioner på Dergårdsteatern för skolelever och annan publik. – Ett bidrag till det livslånga lärandet som vi på Kulturskolan är stolta och glada över att få vara en del av, säger kulturskolechefen Christina Aurell. Produktionerna lockar storpublik. Varje år ser mellan 2000 och 3000 skolelever föreställningarna.

ERIK DOMELLÖF

Nominera till Göran Lagervalls Pedagogstipendier

STIPENDIERNA UTDELAS ÅRligen vid Kungliga Musikaliska Akademiens högtidssammankomst för »betydelsefulla insatser inom det musikpedagogiska området och med särskild hänsyn tagen till utveckling och förnyelse av såväl den obligatoriska som den frivilliga musikundervisningen bland barn och ungdom«.

Dina förslag till pristagare sänds till: torgny.sandgren@smok.se

Kurs i filmpedagogik

SVENSKA FILMINSTITUTET arrangerar i juni en kurs för dig som arbetar med film. Kursen är ett samarbete mellan Svenska Filminstitutet, Stockholms universitet, Linnéuniversitetet, Stockholms dramatiska högskola, Akademin Valand och Konstfack. Mer information finns på SMoK:s kalendarium: www.smok.se/kalender

Nordiskt möte i Stockholm

I MARS SAMLAS kulturskoleorganisationerna från våra grannländer i Norden för ett möte i Stockholm. – Denna gång ska vi diskutera hur kulturskolefrågorna ska kunna få en tydligare plats i den verksamhet som Nordiska ministerrådet driver inom kultur och utbildningsområdet, berättar Torgny Sandgren som är generalsekreterare för SMoK.

Hjälp SMoK att samla viktig statistik

FÖR KULTURSKOLORNA är statistik viktigt. Den gör att beslutsfattare tydligt kan se både omfattningen och betydelsen av den verksamhet som vi bedriver. Vi saknar svar från ett antal kommuner. Statistiken lämnas via webben, och hör gärna av dig om du stöter på problem

DEMOKRATI — MEN HUR?

ELEVINFLYTANDETS OLIKA ANSIKTEN

För många är elevråd den mest typiska formen av elevinflytande. Men är elevråd hela svaret på frågan om hur ungas inflytande i kultur- och musikskolan kan organiseras? Och hur mycket kan eleverna egentligen få bestämma över? Och på vilka sätt? Kulturskolan Magasin sökte svar i Arvidsjaur och Göteborg.

text och foto David Berjlund

TELEFONEN RINGER i Camilla Freedmans rum i Arvidsjaur kommunhus. Hon stänger dörren, »annars kommer säkert något besök«, säger hon. Som barn- och ungdomskulturchef har hon många kontakter med tjänstemän och politiker – och nära till många unga. Mitt över vägen ligger Humlan, kommunens kreativa aktivitets- och mötesplats för unga. Den är resultatet av en process som startade med att kulturskolan stod utan lokaler, och som kom att handla om såväl ungdomsverksamhetens innehåll som om ungas inflytande.

– Det började när Riksteatern kom hit en kväll, de har ett jättebra koncept för att jobba

med unga och inflytande. Några tonåringar hängde på, och de kom med så bra förslag, berättar Camilla.

Arvidsjaur är Sveriges 17:e största kommun – till ytan, invånarantalet är knappt 6 500. Men det finns rätt många unga, elever från andra orter och ensamkommande unga flyktingar gör sitt till, och man behövde både kulturskola och en träffpunkt. Under kvällen med Riksteatern lades grunden för idén om ett hus med kulturskolans verksamhet och kompetens i mitten av en öppen verksamhet. Sedan byggde man vidare. Under ett år mejslade 25 ungdomar tillsammans med Camilla ut vad mötesplatsen skulle vara.

– Så jag kunde driva detta med ungdomarna i ryggen. Och vem kan säga nej till 25 unga som lämnar över ett förslag?

Inte Arvidsjaur politiker i alla fall. Nu är Humlan igång, en verksamhet som bygger på samarbeten och möten.

PÅ HUMLAN JOBBAR FOLK från socialtjänst, skola och kulturskola, ibland kommer vuxna från ungdomsboenden och organisationer också. Men framför allt fylls Humlan av barn och unga i olika åldrar. En del kommer för sin instrumentlektion eller orkesterövning, andra spelar spel eller är med på någon öppen aktivitet – sådana har man så gott som varje dag. Man kan testa att spela i rockband, eller få hjälp med läxorna. Mellan 20 och 70 besökare per kväll räknar man in. Camilla berättar om en livaktig verksamhet med jämn könsfördelning

Dinho Abaas, Camilla
Freedman och Ahmed
Muse är alla, på olika sätt,
med och fornar ungas kul-
tur i Arvidsjaur.

– öppen verksamhet har annars ofta stor övervikt av killar, och kulturskolor lockar ofta mest tjejer – och där det är nära till nya möten också för den som egentligen bara ska till dramaövningen.

– Vi har fler killar på dans än vi haft förut, rullstolsburna ungdomar som går på bildundervisning möter andra, och så blir det integra-

tionsvinster, när unga som kommit nyss träffar svenska unga.

Verksamheten hänger ihop med inflytandet, på flera sätt. Att man möts på samma ställe ger nya idéer och möten, och större delaktighet, och så är det ju detta att hela Humlan är uttänkt av ungdomarna, också.

Ahmed Muse är 20 år, och av sina fem år →

i Sverige har han bott i Arvidsjaur tre. Förr spelade han gitarr på kulturskolan, han tänker fortsätta med piano – »det ger en bra känsla, piano« – men just nu tar gymnasiepluggandet mycket tid. Och så jobbar han i kiosken på Humlan, och är en av dem som jobbat med stället från början. Han beskriver Camillas roll som central.

– Men vi fick absolut vara med och påverka, allt som finns på Humlan har vi kommit på. Camilla förde vidare det.

Han säger att kulturskolan påverkats mycket av processen.

– Det har kommit många nya unga till kulturskolan. Nu har vi en bildlärare som kommer en gång i veckan, så att man kan måla och rita. Ibland öppnar en extralärare musiksalen så att man får pröva på. Och jag tycker att lärarna visar att de bryr sig om våra åsikter, säger Ahmed.

Det finns mer att göra, Ahmed tycker att Humlan behöver locka fler gymnasister, och för honom är det självklart att man kan påverka – man träffas bara och bestämmer vad man vill, i Humlans elevförening eller någon annan grupp. Kanske skulle man ha träffar på skolorna, under skoltid, säger han, så kunde fler säga sin mening. Det är viktigt.

– Om vi får bestämma så blir det vårt. Om vuxna bestämmer tappar vi lusten, vi förstår ungdomar bättre än vad vuxna gör.

FÖR ATT UNGA SKA FÅ INFLYTANDE har man i Arvidsjaur tidigare haft ett kommunalt ungdomsråd. Den modellen slutade fungera när den grupp som var intresserade försvann, då sökte man nya former, och landade i att låta många fokusgrupper påverka, berättar Camilla Freedman.

– Det blir inte en heltäckande politisk organisation, utan det bygger på att man jobbar med det som engagerar en.

Humlans elevförening är en av fokusgrupperna. De jobbar förstås på sitt håll, med sina frågor, precis som kulturgrupper, elevråd från grund- och gymnasieskolor och grupper för ensamkommande flyktingbarn jobbar.

– Men sedan har vi, i det årshjul vi jobbar med, återkommande dialog- och demokratidagar, och tillfällen när alla fokusgrupper träffar varann. Då blickar man ut över lite annat också, det blir lite större, och man får kontakt med politiker och tjänstemän direkt, berättar Camilla.

Hon beskriver hur tjänstemän och politiker nu kan ta direktkontakt med ungdomsgrupper och vice versa. Det blir kontakter på många

nivåer, mer eller mindre formella, och det kan handla om att man vill ha en ny kaffemaskin på Humlan eller – i kulturskolan – vilka konserter man ska göra, och att man vill ha kortkurser, drama och bildundervisning.

Alla måste inte vara med, men alla ska veta om möjligheten, säger Camilla Freedman. Och effekten av att man får påverka tycker hon är uppenbar.

– Nya unga har kommit med, högstadieelever och 22-åringar, tjejer och killar, ensamkommande flyktingar och såna vars släkt bott i Arvidsjaur hur länge som helst. Och alla har växt.

MEN HUR LÅNGT STRÄCKER SIG ungas inflytande?

Camilla Freedman menar att mycket handlar

om förhållningssätt. Ser man unga som en resurs kommer det att genomsyra allt, då blir inte gränsdragningarna det viktiga. Men visst hon får frågor om hur man ska förändra sin undervisning. Ska eleverna få bestämma över den också?

I Kulturskolan Örgryte-Härlanda, i Göteborg, är Selma Antonsson mitt uppe i en verksamhet där eleverna bestämmer över just innehållet. Selma bor i Källtorp, går i nian och är sedan höststarten med i kulturskolans skrivarkverkstad – »en pilotupplaga«, säger hon.

– De försökte dra igång en sådan för ett par år sedan, men fick inte deltagare. Så nu bjöd de in oss, och lät oss vara med och bestämma.

Ungt inflytande för en fungerande verksamhet, alltså.

I SKRIVARKVERKSTADEN är tio tjejer och killar i högstadieåldrarna med. De träffas två och en halv timme i veckan, ofta med en gästpedagog. Höstens schema var förstås lagt innan de kom med, säger Selma.

– Men vi har haft reflektionstid för att utvärdera, och inför våren tittar vi på allt möjligt. Vilka sorts pedagoger vi vill ha med, vilka tider som fungerar, och hur skrivarkverkstaden presenteras i kurskatalogen.

Selma tycker att det gör något med gruppen att man är med och bestämmer. Känslan blir en annan, man gör det man verkligen vill göra, i stället för att bara få uppgifter.

– Det gör definitivt stor skillnad för oss. Jag inser ju att de formella besluten måste tas av en tjänsteman, men vi får påverka i den mån det går. Och det känns som att vi bestämmer rätt mycket. ■

ENGAGERANDE ELEVRÅD

Elevråd är ett effektivt forum för elevinflytande. Ändå är intresset för att vara med ofta svalt bland eleverna på kulturskolorna. Men elevrådsproffsen Linnéa Bonnevier från Norrtälje och Las Osman från Sandviken vet hur man lockar fler att vara med och påverka.

text Lisa Boda, foto Anna Löfgren

MÅNGA KULTURSKOLOR som strävar efter att öka elevernas inflytande kommer fram till att de vill starta ett elevråd, eller förbättra det som redan finns. Men då krävs det att eleverna själva engagerar sig. Att flera skolor har svårt att överhuvudtaget få elever att komma på elevråden framgick under en nationell träff som ägde rum i oktober 2014 utifrån delaktighetsprojektet »Om vi fick bestämma«.

I Västerås, för att nämna ett exempel, skickade kulturskolan ut en kallelse till 1500 elever - men förutom de elever som handplockats kom bara två stycken.

- Vi tänker hela tiden på hur vi ska få fler →

FOTO: ANNA LÖFGREN

FOTO: DAVID BERLUND

till det öppna elevrådet. Vi vill ju gärna ha så många idéer som möjligt för att kunna förbättra så mycket som möjligt, och för att alla ska få komma till tals, säger Linnéa Bonnevier.

Hon sitter med i elevstyrelsen på Roslagens kulturskola i Norrtälje, där hon tar lektioner i tvärflojt. Självt gick hon med i styrelsen efter att en lärare ställt frågan till henne.

Hur kommer det sig att du tackade ja?

– Jag kände mig nyfiken på att få hjälpa till. Och ville få vara med och bestämma.

I STYRELSEN PÅ ROSLAGENS kulturskola sitter tre elever som i sin tur bjuder in skolans övriga elever till ett så kallat öppet elevråd. Inför det första öppna elevrådet satte Linnéa och hennes vänner upp affischer och lappar på skolan. Men även om uppslutningen var bättre än de befartat kom de på att lappar kan vara ganska svåra att upptäcka. Särskilt för de elever som går till sina lektioner och sedan åker raka vägen hem. Inför nästa möte tog de hjälp av lärarna och bad dem berätta för sina elever om mötet.

– Det var jättebra! Det är bra att lärarna peppar också tror jag: »Vi har elevråd den här veckan, jag vill att ni går dit för ni har jättebra idéer!«.

Linnéa Bonnevier försöker även själv att gå fram till elever och uppmuntra dem att komma.

– För om någon har kommit fram och pratat med en blir man kanske lite nyfiken, resonerar hon.

Att prata med och fråga de andra är också den

Att skicka kallelse, sätta upp affischer eller annonsera är klassiska sätt att bjuda in till elevråd. Men den mänskligt kontakten fungerar bäst tycker Linnéa Bonnevier och Las Osman.

metod som fjortonåriga Las Osman, 14 år, från Sandviken främst rekommenderar.

– Gå ut och fråga! Man behöver få kontakt även om det kan vara lite svårt. Men lärarna kan hjälpa till för de känner sina elever.

Las Osman spelar piano och gick med i sin kulturskolas elevforum för att det lät roligt att vara med och påverka.

BÅDE LAS OCH LINNÉA framhåller att det är stor skillnad att vara med i elevrådet på kulturskolan jämfört med det i den vanliga skolan.

– Man kanske har en briljant idé men i elevrådet på skolan händer ingenting! På kulturskolan har vi ganska stor makt, säger Las Osman.

– Det öppna elevrådet på kulturskolan är mycket mer fritt utan ramar att följa och det är mer idéer som kommer upp, tillägger Linnéa som även är med i elevrådet på sin vanliga skola.

För att signalera att ett elevråd på kulturskolan inte går att likställa med skolvärldens dito, som många ungdomar verkar ha en tråkig bild av, har flera kulturskolor också valt att kalla dem något annat.

– Vi kallas för Järngänget. Chefen kom på det och så har det blivit kvar, berättar Las och tillägger att ordet kan skrivas både med »j« och »hj«.

Båda tycker att de vuxna elevrådsdeltagarna är bra på att hålla sig i bakgrunden, men samtidigt ge den stöttning som behövs. Därför går processen mellan idé och genomförande ofta snabbt. På Roslagens kulturskola fick eleverna till exempel igenom förslaget att göra om en trist

korridor till ett hängställe med sittgrupper, mikrovoagsugn och vattenkokare. Dessutom har de ordnat ett läger där eleverna fick sova över.

I Sandviken har elevforumet bland annat fått ta ansvar för arrangemang under kulturskolans dag, bestämt teman till konserter och agerat konferencier.

Ni verkar få ut mycket av att vara med i era elevråd, varför tror ni att många andra ändå inte vill delta?

– De som tackar nej har säkert något annat att göra de tiderna, tror Las.

– När man har varit i skolan och sedan tränat med orkestern är man trött och vill kanske bara hem, funderar Linnéa.

Det leder oss in på en lite knepig praktiskt fråga: hur ofta bör elevrådet träffas? Och vilka klockslag passar det att lägga mötet på?

En gång i månaden verkar vara lagom för de flesta. Vissa kulturskolor väljer att ordna möten på kvällen, medan andra har träffarna under lektionstid men varierar veckodagar och tider för att inte samma elever ska missa lektioner flera gånger.

– En sak som jag tycker är positivt är att vi har fått ett kalendarium för vilka tider som gäller hela terminen den här hösten så att jag vet när

det är. Förut kunde vi få ett sms, »i morgon är det möte«, säger Linnéa.

En brevlåda där den som inte kan delta på elevrådet kan lägga förslag är också praktiskt. Eller en hemsida eller ett forum på nätet. Men oavsett metod är det viktigaste att informationen går fram så att eleverna verkligen använder sig av de kanaler som finns.

Tack för alla bra förslag. Kan ni komma på något mer sätt att peppa elever att vara med?

– Locka med fika! Vi skämtade om det först men det är faktiskt jättebra, då känns det också mindre som en skola och mer som fritid, tipsar Linnéa.

LAS OSMAN KOMMER PÅ att det faktiskt var några som ville gå med i elevforumet tidigare under terminen, men då var Järngänget mitt uppe i ett pågående evenemang som var lättare att genomföra med dem som varit med från början.

– I början på terminen är egentligen den bästa tiden att få med flera, säger Las Osman.

Om de tillfrågade ändå tvekar har Las Osman ett till argument i bakfickan.

– Man får lite berömmelse när man är med i elevforumet, känslan är att jag är rätt så viktig, nästan som en i personalen. ■

Sommarkurs

Bergslagens Kammarorkester bjuder in till 2015 års sommarkurs. BKS är en unik orkester som i år firar 41-år som symfoniorkester.

Årets dirigent: **Simon Crawford-Phillips**, Solist: **Malin Broman**, Konsertmästare i BKS **Eva-Helena Morén**

Årets Tonsättare är: **Timo-Juhani Kyllönen**, Finland

Årets symfoniska repertoar är bla: **D. Sjostakovitj symfoni nr 15**, **G. Enescu "Rumänsk rhapsodi nr 1"**, **C.Nielsens violinkonsert**

Brass + Träblåsinstruktörer + pianist kommer att finnas på plats under veckan och vi kommer jobba i både stor symfoniorkester och mindre kammarmusikgrupper.

Ett antal konserter är inplanerade och traditionsenligt så har vi den stora festkonserten med årets symfoniska verk i Cassels konsert- hus, Grängesberg, lördag den 18 juli.

Kursen vänder sig till erfarna och självgående instrumentalister som klarar av att instudera stämmor på egen hand.

Årets sommarkurs kommer att äga rum 12-19 juli på Sjöviks Folkhögskola. Pris för boende i dubbelrum 4.900:- (Studerande 2.000:-)

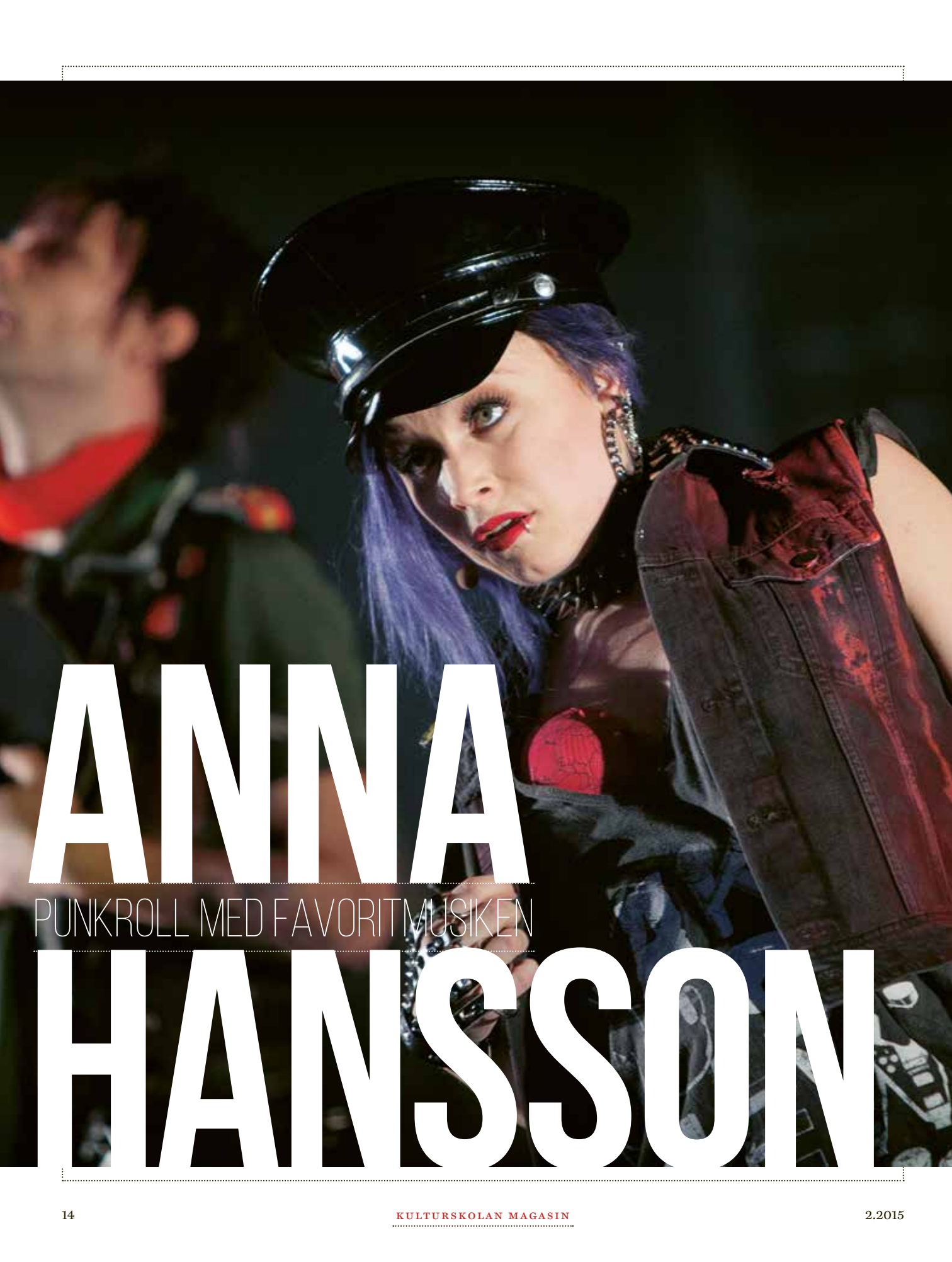
Sista anmälningsdag är 22 maj, 2015.

För mera information och anmälan se vår hemsida:

www.kammarorkester.se eller maila till info@kammarorkester.se, ordförande i BKS Tomas Sahlberg

**Bergslagens
kammarorkester**

ANNA

PUNKROLL MED FAVORITMUSIKEN

HANSSON

Sångare, dansare och skådespelare – möt Anna Hansson, musikalartist. Hon har stått på scener både i Stockholm, Oslo och Köpenhamn och ingår just nu i ensemblen för punkrockoperan *American Idiot* på Malmö Opera.

text Jane af Sandeberg, foto Malin Arnesson

GENOM ÅREN HAR ANNA HANSSON avverkat en försvarlig mängd danslärare. Något överraskande ger hon allra viktigaste krediten till en lärare hon hade som nioåring på Kulturskolan på Hammarö utanför Karlstad. Läraren såg henne, bland många andra, trots att hon var ganska osäker och försiktig vid den tiden.

– Det viktigaste är att bli sedd av sin lärare, särskilt när man är yngre, säger hon och drar efter andan och säger sedan med ett lätt skratt:

– Men fan det gäller även nu.

Anna förklarar närmare vad just läraren på Hammarö gav:

– Hon var enormt kreativ och jättebra för oss. Vi fick dansa irländsk folkdans, som vi inte hade en aning om vad det var, och med en tydlig koppling till teatern. Sedan ordnade hon så vi fick vara med i ett gästspel på Värmlandsoperan av Läderlappen. Det var en enorm upplevelse dels med en främmande dans dels att få stå på en riktig scen. Det var min första riktiga upplevelse av musikal. Jag tycker faktiskt det är förargligt att jag hade den där läraren, som jag inte ens kommer ihåg namnet på nu, så kort tid.

Idag ser hon på det pedagogiska uppdraget med lång erfarenhet:

– I början ställde man ju inga krav på lärarna och jag provade på de stilar som fanns där vi bodde. Idag ser jag mönstret, det är klart att jag stannade kvar längre när jag hittade en lärare som byggde upp min trygghet. Senare har jag dock lärt mig att det är bra att byta, för att utmana just tryggheten.

SAMTALET GLIDER IN PÅ roller hon haft, senast hade hon rollen som Gloria i *Flashdance* i Stockholm

medan hon nu istället är en i ensemblen i *American Idiot* på Malmö Opera.

– Jag tycker regissören, Philip Zandén, är bra, han ger oss frihet och litar på oss. Han gav oss från början en vision men lyssnade sedan på oss alla. Vi är ju en stor grupp med många starka personer även privat så det är bra gjort. Och han ser även mig, trots att jag inte har någon tung roll utan är en i en stor ensemble.

Anna började dansa redan när hon var fyra år och har rört sig i de flesta genrer inom showdans; bugg, jazz, funk, hiphop, RnB och street och alltid älskat att uttrycka sig med kroppen. Allteftersom har också sången och teatern fått ta plats. Idag kallar hon sig i första hand sångerska. Sedan åtta år arbetar hon som artist på heltid.

Nu är det alltså punkrock som gäller. Det är första gången en punkrockopera sätts upp i Sverige. *American Idiot* är skriven av det amerikanska punkrockbandet Green Day.

Produktionen passar Anna Hansson som hand i handsken:

– Jag växte faktiskt upp med Green Day, min äldre syster var kär i dem och introducerade mig till bandet. Jag har alltid älskat dem så det är väldigt speciellt för mig att få sjunga i *American Idiot*.

ATT ANNA INGÅR i ensemblen betyder i den här uppsättningen att hon är mycket på scenen eftersom det är så mycket körsång och dans. Hon är även understudy för rollen som *Extraordinary Girl*, en av titelrollerna. Det betyder att hon tränar in den rollen också, för att kunna hoppa in om den ordinarie sångaren blir sjuk.

American Idiot handlar om tonåringar som är trötta på att leva i ett samhälle där ingen förstår dem. De känner sig vilsna och vill slå sig loss men när de gör det tappar de allt. Historien handlar sedan om hur de hittar tillbaka och ser att de kan ta till sig det som är bra i »Svenssonlivet«.

Efter premiären av *American Idiot* är Anna ganska nöjd med sin insats:

– Jag var väldigt fokuserad men gjorde ändå en del slarvfel som jag inte hade behövt göra, jag skulle kunna gjort det bättre.

Recensionerna var blandade:

– Det har varit mest ros men också en del ris. Men det känns faktiskt skönt att recensionerna är så olika. Det visar hur individuell en →

Philip Zandén är bra, han ger oss frihet och litar på oss

– Publiken är sig ganska lik i Sverige, Norge och Danmark. Och när det blir vår och ljusare ute, då tycks de glömma bort teatern. Men jag märker faktiskt ett ökande intresse för musikaler. Kanske är det mitt önsketänkande men det känns så, säger Anna Hansson.

upplevelse är så det blir liksom mer trovärdigt på det här sättet. Men responsen från publiken, både vid premiären och genrepet, var fantastisk.

Repetitionerna har varit mycket intensiva, varje vardag mellan klockan 10 och 18.

– Det är inte bara jag som är trött även om det bara är jag som är gravid, skrattar Anna, som ska få sitt första barn i juni.

Hur det går med all dans för dig?

– Man får ta det som det kommer och liksom anpassa sig och jag har nog nytta av att ha dansat så länge.

I vanliga fall tränar hon mellan repetitionerna också, i dansklasser. Men nu blir det yoga hemma istället.

– Och så laddar jag batterierna i soffan.

Är det någon roll som gjort särskilt intryck på dig?

– Det är svårt att säga för egentligen ger alla roller och alla produktioner något när man går vidare. Men svårast hittills var nog att spela Nathalie, dottern i »Next to normal« på Stadsteatern i Stockholm. Det handlar om en dysfunktionell familj där mamman är bipoplär och dottern kämpar med att hantera mammans upp- och nedturer.

Vad krävs av en musikalartist?

– Jag måste nog säga passion, vilja och tålmod. Det är många delar som ska falla på plats inte bara på scen utan även i ditt personliga karaktärsarbete. ■

ANNA HANSSON

31 år

Född: i Falun

Bor: Stockholm

Några roller: Scaramouche i *We will rock you*, Nathalie i *Next to Normal* och Gloria i *Flashdance*.

Aktuell roll: i ensemblen i *American Idiot*, där hon även är understudy för rollen som *Extraordinary Girl*.

Till hösten: roll i uppsättningen »Det påstrukna förklädet« på Göta Lejon i Stockholm.

American Idiot är en historia om vrede, kärlek och vänskap och om unga människor på jakt efter mening och identitet. Musiken är skriven av det amerikanske punkrockbandet Green Day, skivan har sålt i över 15 miljoner kopior och musiken skrevs i efterdyningarna av terrorattentaten 11 september 2001 i New York. Musikalen har jämförts med klassiker som *West Side Story* och *Hair*.

GALA FÖR BARN GER RINGAR PÅ VATTNET

FOTO: PRESSBILDEN

Sophie Rönnklint, rektor på Örebro Kulturskola, varför har ni valt att samarbeta med Världens Barn?

– **ATT SAMARBETA MED** Världens Barn är angeläget. Här ges en möjlighet för Örebro Kulturskolas elever och medarbetare att framträda framför publik och samtidigt bidra till att förbättra barn och ungas uppväxtvillkor i världen.

Beskriv ert samarbete kort?

– Under höstterminen 2014 anordnades en »happening« på Mariebergs köpcentrum i utkanten av Örebro. Kulturskolans Showorkester musicerade och danselever framträdde på olika platser i köpcentret. Mellan musik och dansuppvisningar informerades besökarna på Marieberg om Världens Barns arbete och gavs möjlighet att bidra till riksinsamlingen.

Ytterligare en samverkansmöjlighet för att stötta Världens Barn gavs då Sveriges Radio P4 Örebro genomförde en konsert i kongresshallen Conventum tillsammans med lokala artister, här fick Kulturskolans unga körsångare möjlighet att framträda. I publiken satt ca 750 personer och galan inbringade omkring 85 000 kr till världens barn.

Hur delar ni upp samarbetet mellan Musikskolan och Världens Barn?

– Vid höstens samarbeten planerade vi gemensamt upplägget för vår »happening« på Mariebergs köpcentrum och delade på de praktiska arbetsuppgifterna. Representant för Världens barn ansvarade för bössinsamling och fick god hjälp av Kulturskolans elever och medarbetare.

Varje vår har vi en träff med ansvariga för Världens barn och planerar årets kommande samarbete. Vi är måna om att bjuda in Världens Barns representant till Kulturskolans länsträffar, på så vis får samtliga Kulturskolor i länet en möjlighet att planera in föreställningar/konserter och insamlingar.

Några tips till andra kommuner?

– Vi kan rekommendera samarbete med Världens Barn, här ges goda möjligheter att genom Kulturskolans verksamhet bidra till att skapa »ringar på vattnet« och bidra till en bättre värld för alla barn och unga!

Text: Torgny Sandgren

Örebro Kulturskolans elever uppträder på Världens Barn-Gala.

– Vi kan rekommendera samarbete med Världens Barn, säger Sophie Rönnklint från Örebro Kulturskola

Kulturskolan och Världens Barn

Världen blir bättre! Men den blir det inte av sig självt. Landets kulturskolor deltar på ett betydande sätt.

– Vilket år! Sammantaget har kulturskolorna samlat in cirka 1,5 miljoner kronor under 2014! Det är så roligt att konserterna fått en naturlig plats på kulturskolorna, säger Göran Klingensjö på Världens barn.

Världens Barn är Radiohjälpens största insamling. Den är välkänd i landets 290 kommuner och på många håll spelar den en central roll i det lokala humanitära engagemanget. Den har blivit något av en folk rörelse. Barns möjlighet till hälsa och utbildning är avgörande för att fred, demokrati och barns rättigheter ska stärkas. Över hundra projekt får varje år del av pengarna, som kanaliseras genom våra mest väletablerade organisationer – alltid med stark lokalförankring.

– En Världens Barn konsert är ingen vanlig elevkonsert. Det är en speciell atmosfär och ny miljö som ger eleverna en ny utmaning. På det sättet kan vårt samarbete berika även kulturskolornas egen utbildning, menar Göran Klingensjö

I insamlingen Världens Barn står vi tillsammans. Tillsammans för världens barn. Insamlingen är ett unikt samarbete mellan Radiohjälpen, våra stora humanitära organisationer och programföretagen SVT och Sveriges Radio. Tillsammans kan vi nå de stora målen.

SÅ SER MEDIA PÅ KULTURSKOLAN

»EN VÄLVILLIG SCHABLONBILD«

Gulliga barn som spelar jättefint. Ibland hotar nedskärningar.

Medias bild av musik- och kulturskolan och eleverna är genomgående mycket positiv men schablonartad, menar forskaren Simon Lindgren. Han har analyserat 16 000 tidningsartiklar.

- Frågan är om kulturskolan kanske skulle vara betjänt av en mer sammansatt bild, säger han.

DET ÄR FULLT ÖS och glada skratt hos musikskolan. Elevkonser- ten är välbesökt. Intresset är stort hos barnen och resultatet är imponerande. Här kan man skönja framtida internationel- la artister!

Ungefär så kan det låta i dagspressen när musik- eller kulturskolan nämns. Simon Lindgren, professor i sociologi i Umeå, har på Smoks uppdrag analyserat tusentals artiklar i dagspress de senaste 15 åren. Det har både varit datakör- ningar och textanalyser.

Å ena sidan hittade han en glättigt ljus bild, å andra sidan artiklar om hotande nedskär- ningar och lokalbrist. Två po- ler som ställs mot varandra.

Simon Lindgren sorterar i sin rapport artiklarna i fyra teman.

Det glada temat. Det be- skriver verksamheten positivt, handlar om kreativitet, fost- ran och lekfullhet. Ungefär 20

procent av artiklarna hade den riktningen.

Konserttemat. Evenemangstips och rapporter från konserter och uppvisningar utgör ungefär 35 procent. Även här är det ljust och positivt, man lyfter fram talanger och framtidslöften.

Förändringstemat. Ungefär 15 procent av artiklarna handlar om utmaningarna, om att hantera nedskärningar, lärarbrist och lokalfrågor.

Kristemat är närbesläktat. Nu är det riktigt illa, kulturskolan hotas av nedläggning eller annat mer dramatiskt. Ungefär 30 procent.

INGENTING CHOCKADE forskaren, bilden var ungefär den han förväntade sig.

– Området är inte osynliggjort, det är ett ämne som puttrar på, på en förväntad nivå, säger han.

Verksamheterna ses som viktiga för kulturen och ungdomarna. Och media rycker ut när kulturskolan har ekonomiska svårigheter.

Pressens intresse har varit ganska konstant mellan olika år, med tillfälliga och lite slumpartade upp- och nergångar. Lokalpressen skriver betydligt mer än rikspressen. Lokalt handlar det oftare om evenemang och reportage från verksamheten. I rikstidningar kan det vara någon kändis som nämner att hen gick i musikskolan som barn.

De prenumererade morgontidningarna Svenska Dagbladet och Dagens Nyheter skriver oftare än lösnúmer-tidningarna Aftonbladet och Expressen.

Om man jämför med ämnesområden som »arbetslöshet« och »grundskola« så får kulturskolan betydligt mindre uppmärksamhet, men mer än »fritidsgårdar«.

FOTO: PRIVAT

FYRA RIKSTIDNINGAR och fem lokala dagstidningar har granskats. Om man hade valt magasin, lärarfackliga tidningar eller specialtidningar om pedagogik eller musik så hade sannolikt en annan bild tonat fram, enligt Simon Lindgren. Men det är i dagspressen som de flesta svenskar hämtar sin bild av kulturskolan, och kanske bidrar med insändare och debattartiklar.

En bild av demokratiska ideal tonar fram i texterna, en positiv bild av deltagande. Det finns en retorik som minner om ett »folkkrörelsesverige« där människor är engagerade och skapande, enligt rapporten. Det handlar om skapande, om en liten sektor som är fredad från betyg och hårda prestationskrav, som målas i glada färger.

Forskaren skönjer en ganska klichéartad bild av hurtig framtidstro.

– En bild där alla ungdomar är glada och duktiga och har kul. En lite fyrkantig och gam-

Forskaren Simon Lindgren analyserade 16 000 dagspressartiklar där musik- och kulturskolan nämns.

»Det är som om det finns en journalistisk mall för hur man ska skriva om musikskolan. Det är en sorts feel good-journalistik.«

malmodig bild, tycker Simon Lindgren.

I sin avhandling för ett antal år sedan studerade han ungdomskultur under 1900-talet, och tycker sig känna liknande atmosfär i artiklarna nu som på 1930-talet. En lite rosenkindad »vi gå över daggstänkta berg«-anda, menar han.

HAN HAR I STORT SETT inte hittat några artiklar som kritiserar kulturskolans sätt att fungera eller som ifrågasätter om kostnaderna är berättigade.

Det är positivt att det är positivt, förstås.

– Men det är som om det finns en journalistisk mall för hur man ska skriva om musikskolan. Det är en sorts feel good-journalistik.

Mediebilden skulle också kunna rymma en allvarigare diskussion om kulturskolans roll i just vår egen tid. Om integration, antirasism, om överbryggande av skilda klassbakgrunder, menar Simon Lindgren.

För om kulturen inte bara ska ses som en guldkant som vi kan unna oss när skola, vård och omsorg har fått sitt, då kanske man bör diskutera vilka andra värden som finns

i kulturskolans verksamhet. Ska man få politiker att skjuta till större resurser till kulturskolan så kanske det är bra om bilden som förmedlas har lite fler och djupare dimensioner, resonerar han.

Text: Roland Cox

Fotnot: De lokala och regionala tidningarna som ingår i rapporten är Göteborgs-Posten, Nerikes Allehanda, Sydsvenskan, Västerbottens-Kuriren och Östersunds-Posten.

I SMOks projekt *Om vi fick bestämma* har kulturskolorna i Varberg och Karlskoga särskilt arbetat med inflytande-frågor i elevgrupper där de flesta har intellektuella funktionsnedsättningar. Kulturskolan Magasin hade möjlighet att ta del av projektet i Karlskoga en måndag i februari.

text Håkan Sandh, foto Unga Berättar och Håkan Sandh

KLÄDD FÖR Å RÄDD

PISTVAKT FÖR STÖRDA OCH NORMALSTÖRDA

I KARLSKOGA HAR DET under några år funnits en elevgrupp som gått på något som kallas Kulturkul. Eleverna har arbetat med teater, bildkonst, och under detta läsår keramik, musik och dans. Lärare är Susanna Karlsson, Pelle Mellberg och Henriette Roos. De har var sin inriktning men arbetar både själva och tillsammans med gruppen.

Som ett led i projektet *Om vi fick bestämma* har gruppen valts ut för att få göra en kortare film. Ett av syftena med den är att visa upp den som ett exempel på bra verksamhet på SMOks rikskonferens. Två pedagoger, Hanna Andersson och Cristina Blendea, från Unga Berättar inom Kulturskolan Stockholm gästar därför Karlskoga denna dag.

Före lektionen träffas pedagogerna från Karl-

sko de två från Unga Berättar. Frågan är vad filmarbetet skall ha för inriktning. Pelle berättar att de tidigare diskuterat filmarbetet med eleverna och även fått förslag från dem på vilken låt man skulle kunna göra något kring. De har fastnat för låten *Klädd för å rädd* med Pistvakt. Den heter i Roxettes original *Dressed for success*.

*Men han är klädd för å rädd
turistan som fjoller omkring på fjället
är klädd för å rädd.
storsan som skrik loss lavin, pärsk lavin
Nej, Nej, Nej*

Pelle har också satt ihop ett komp på datorn. Alla tycker det är en utmärkt idé att göra en musikvideo utifrån den låten. En enda stort →

Musikläraren Pelle Mellberg och två elever försöker ta skydd när lavinen kommer.

Mediapedagogerna Cristina Blendea och Hanna Andersson från Unga Berättar.

problem återstår. Gruppen vill göra en film och de har valt en låt, men det egentligen inte elevernas idé och om de verkligen vill göra just en musikvideo vet ingen. Och projektet heter Om vi fick bestämma. Inget annat att göra än att gå in med öppna öron och fråga dem på plats: Vill ni att vi alla tillsammans gör en musikvideo på Klädd för å rädd?

Innan detta viktiga möte med ungdomarna måste lärargruppen förbereda sig lite mer. Ner till kostymförrådet och upp kommer en äkta pistvaktsmössa och en älg huvudbonad! En pärs lavin finns med i låttexten, men en pärs älg? En sådan finns inte. Här gäller det att ha ett öppet sinne!

Gruppen träffades och alla lärare och en del föräldrar var där. Och det blev en musikvideo! Jag träffar Hanna och Cristina efteråt och frågar dem om deras intryck av lektionen.

Hur gick det? Fungerade allt som planerat?

– I planeringsskedet fick vi kortare och kortare tid att arbeta med gruppen. Till slut var det bara en timma. Hur skulle det fungera? Vi hade verkligen behövt mer tid med eleverna. Vi kan

Med hjälp av greenscreen kan man förflytta sig till en stor scen!

»Det är ju ändå en väldigt snabb positiv utveckling att man först inte vill vara med och sedan bara efter 20 minuter står och dansar en egen dans framför en greenscreen.«

ju heller inte bara rusa in och säga att nu skall vi göra en video. Jag kände ändå att det skulle fungera bra direkt när vi fick veta att en av flickorna i gruppen hade valt en låt och att musikläraren Per hade gjort en bakgrund till den. När vi sedan såg barnen komma så kom det massor av energi på en gång! Vi tycker att ofta är det inte så himla krångligt när man kommer till barnen. Det hinner man glömma ibland när man sitter och planerar med en massa vuxna.

– Per började lektionen med en uppvärmningslåt. Sedan gick vi igenom Klädd för å rädd ett par gånger. Sedan samma låt med lite instrument som eleverna fick spela på. Först efter det pratade vi om vad man skulle kunna göra om låten skulle bli till en musikvideo.

Ville hela gruppen att det skulle bli en musikvideo?

– Nej, i vart fall inte direkt. Det kom två nya tjejer till gruppen just denna kväll. Första lektionen skall det vara filminspelning. Helt hysteriskt! Sådant känns ju rätt jobbigt. När vi hade kommit in och presenterat oss så frågade vi om

det var någon som inte ville vara med på filminspelning. Då svarade genast de två nya tjejerna att de inte ville vara med. Det vände efter ett kort tag. De var med och spelade piano och då frågade jag om det var OK att jag filmade bara deras händer. Det skulle se coolt ut. Jaaa, sa dom med ett stort leende. Efter ett tag ställde de sig tillsammans med dansläraren och dansade framför kameran! Dom båda nya tjejerna hade föräldrar med sig men de gick ut efter ett tag när de såg att allt fungerade.

– Det är ju ändå en väldigt snabb positiv utveckling att man först inte vill vara med och sedan bara efter 20 minuter står och dansar en egen dans framför en greenscreen. Det säger en hel del om hur pass öppna barn är.

– En kille ville heller inte vara med men då blev han istället min kamera-assistent och var med och filmade de andra i gruppen. Kameran var det intressanta för honom. Speciellt att zooma in olika detaljer. Så det gjorde vi.

Hur kunde ni skapa scener? Det är ju inte så enkelt att spela pistvakt?

– Första idén till musikvideon kom från Albin. Han sa att han ville spela gitarr på en scen. Det var ju perfekt. Då hjälptes vi åt att plocka fram greenscreenen. Det blir ett slags event i sig. Det är ju inte så enkelt att förklara innan vad en greenscreen är. Jag hade inte förstått det om jag aldrig sett någon. Fast det spelar inte så stor roll. Skärmen är ju stor och blir som ett nytt rum att agera i. En slags scen. Det fungerar. Sedan kom vi ju in på det här med en lavin. Låten går ju ut på att pistvakterna måste rädda stockholmarna som inte klarar av att vara på fjället. Men att lossas att det kommer en lavin var inte helt enkelt. Det kom ju aldrig någon lavin på vår greenscreen! Efter ett tag kom Oskar på att om man istället lägger greenscreenen på golvet och alla ligger på den kan det se ut som om man ramlar ner i ett svart hål. Det var ju jättesmart. Det har jag aldrig tänkt på. Och några gjorde kullerbyttor fram och tillbaka som om de föll. Nu blir utmaningen för oss att hitta ett filmat svart hål som vi kan byta ut mot det gröna!

– Nu hade vi verkligen kommit igång men då var det dags att sluta. Även om vi gör det här som en riktig inspelning så är det klart att man

skulle behövt mer tid. Det blir lite stressigt när man inte riktigt vet om det man filmat håller för att klippa ihop efteråt. Det kändes som att det blev en härlig dynamik i gruppen. På mötet innan filmen sa någon att de i gruppen kanske inte var några direkta idésprutor, men när vi kom igång hade de verkligen hur många idéer som helst.

Brukar det vara så? Inbjuder själva mediet till att barn och ungdomar får fram många idéer?

– Det brukar vara så att barnen får alldeles för många idéer när vi skall göra en film tillsammans. Det är därför bildmanuset är så bra. Då har man åtta rutor och måste få in idéerna på dom. Har en elev en idé hen älskar jättemycket och någon annan en helt annan idé måste gruppen få ihop det ändå. Kanske går det att kombinera idéerna inom de här åtta rutorna?

Brukar ni köra utan manus som idag?

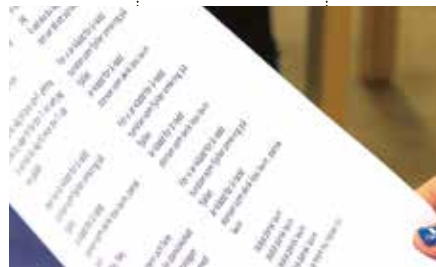
– Väldigt sällan. Vi vill helst ha ett manus och hålla oss till det. Det hjälper mycket om man också under filmarbetet kan bocka av vad som blivit inspelat och vad som återstår. Annars kanske man står där efteråt och har glömt en viktig detalj.

När man som nu arbetar med en grupp med intellektuella funktionsnedsättningar så kanske det är svårt att förklara i förväg vad filmarbetet går ut på?

– Drömläget när vi arbetar med en grupp är att först ha en slags filmlek. Testa lite scener. Sedan träffas en gång till och titta på det som filmades. Först därefter gör man ett manus, och filmar en gång till. Vid en tredje träff sitter man tillsammans och redigerar filmen. Det är ett perfekt upplägg. För alla grupper.

– Jag hoppas att de fortsätter med de andra låtarna nu efter det att vi har varit här. Kulturskolan här har ju planer att starta mediaundervisning till hösten. Det är ju perfekt. Att göra en film så här är ju ett väldigt bra sätt att få alla aktiva i en grupp.

– Det är stort när eleverna sedan efteråt får se sig själva på filmen, se hur de interagerar med andra och får en uppfattning om vem de själva är. Höra sin egen röst och förstå vem de är i förhållande till andra i denna film. Vad är min personlighet och vad är min roll i filmen? Sådana frågor arbetar vi mycket med även med s.k. normalstörda barn. Det är jätteviktigt! ■

Först studeras texten till Klädd för å rädd.

AKTIV FRITID

KULTURSKOLORNA ÄR POSITIVA

SMoK driver många viktiga projekt. Ofta är SMoK samverkanspart i andra organisationers projekt. Ett sådant har varit Aktiv Fritid som DHB – Riksförbundet för döva, hörselskadade barn och barn med språkstörning. Ett projekt barn med språkstörning i fokus.

PROJEKTET AVSLUTADES med en konferensdag i Örebro den 28 januari. SMoK och Kulturskolan Magasin var på plats liksom ungdomar med språkstörning, Specialpedagogiska skolmyndigheten, studieförbundet, kulturskolor, Örebro kommun, Barn- och ungdomsrehabiliteringen i Region Örebro län, idrottsföreningar, föräldrar och andra berörda.

Aktiv fritid har varit ett projekt där DHB önskat följa en grupp ungdomar inom idrotts- eller kulturaktiviteter för att bättre förstå varför dessa ungdomar har svårare än andra att hitta någon fritidsaktivitet som passar dem. Projektupplägget har gått ut på att med hjälp av Riksidrottsförbundet respektive SMoK försöka hitta plats åt en handfull ungdomar på deras önskeaktivitet. Sedan skulle DHB följa dem under två år. Så blev det också genomfört och nu kan erfarenheterna summeras.

När jag blev tillfrågad om SMoKs medverkan i projek-

tet för ungefär fyra år sedan hade jag ingen kunskap om språkstörning. Nu vet jag något lite. 1–2 procent av befolkningen har en språkstörning. Det innebär att man har en långsam språkutveckling, har svårt hantera språkljud och uttal, svårigheter att lära sig nya ord, lagra ord och göra sig förstådd även för närstående.

Språkstörning kan förekomma ihop med andra funktionsnedsättningar men också som den enda. Självklart ses dessa barn både av skolan och sina kamrater ibland som mindre begåvade vilket de inte alls är. I vart fall inte på grund av språkstörningen. Det är med andra ord ett väldigt handikappande tillstånd att ha denna nedsättning.

PROJEKTETS UPPLÄGG var att hitta barn som var intresserade av att börja en fritidsaktivitet och

»Jag mötte en stor förståelse från alla involverade kulturskolor. Alla elever kom igång med sin aktivitet.«

En av deltagarna i projektet Aktiv Fritid valde att delta i en dansgrupp.

att de så långt möjligt »bara« skulle ha språkstörning. För SMoK:s del innebar det att vi fick kunskap om 7 elever varav 2 redan gick på sin valda aktivitet på en kulturskola. SMoK:s enda insats var sedan att prata med kulturskolorna på övriga fem orter och höra om de hade möjlighet att erbjuda eleverna plats och om

lärarna kunde delta i projektet genom att ha kontakt med projektledaren. Jag mötte en stor förståelse från alla involverade kulturskolor.

Alla elever kom igång med sin aktivitet.

Så långt var allt perfekt. Nu kan vi efter två år se att det gick ganska bra även med fortsättningen. Flera har fortsatt med sina aktiviteter och trivs. Helt perfekt är det dock inte. De problem som uppenbar sig är att kulturskolorna generellt har erbjudit musikelever-

FOTO: ERIKA AHLBERG

na en 20- minuterslektion. Inte minst för dessa barn har det setts som alldeles för kort tid. Ingen kulturskola har gjort ett annat upplägg. Individanpassning av undervisningsupplägg saknas? I några fall finns också svårigheter att följa instruktioner, när de exempelvis ges spegelvänt och några elever har också mötts av oförståelse vilket medfört underkrav. I all välmening naturligtvis.

JAG SKULLE VILJA sammanfatta erfarenheterna från detta projekt utifrån dessa få elever på detta sätt:

Kulturskolorna är generellt positiva till att försöka undervisa dessa och andra barn med speciella svårigheter

Kulturskolornas personal är högt utbildad och kan ta till sig kunskap om ett funktionshinder (skrivet speciellt med tanke på en jämförelse med idrottsföreningar)

Kulturskolorna saknar ge-

nerellt kunskap och system för hur man individanpassar undervisning för funktionsnedsatta barn

EN HEL DEL fungerar bra men en hel del kan bli bättre kanske vi kan sammanfatta det med. Jag tycker det är bra att kulturskolorna får ögon på sig »utifrån« som i detta projekt. Nu gäller det att ta tillvara erfarenheterna och gå vidare. Det är svårare på flera sätt. En möjlighet är dock att ta hjälp av DHB vid en studiedag. En lämplig snabb introduktion kan också fås via en film från projektet, sök på *aktiv fritid* på Vimeo. I projektets referensgrupp har Anna Båve Schultz medverkat. Hon har en egen hemsida och har även genomfört föreläsningar. Läs hennes hemsida: www.flickanmedspråkstörningen.se

SMoK passar på att tacka DHB för gott samarbete!

Text: Håkan Sandh

KRIS I KOMPETENSFRÅGAN

Kulturskolornas verksamhet står och faller med den kompetens som finns hos vår personal. Vi är en verksamhet som i låg utsträckning kan effektiviseras av varken robotar och maskiner, eller utlokaliseras dit arbetskraft finns. Vi är en verksamhet som, idag och i framtiden, är beroende av personalen och dess kompetens, och vi är en verksamhet som kommer att finnas där barnen finns. För SMoK är därför kompetensförsörjningsfrågan prioriterat och ett av de områden där vi vill att staten ska ta ett ökat ansvar.

av Björn Emmoth, vice ordförande

OM VI BACKAR HISTORISKT så hade Sverige fram till 2001 en instrumental- och ensembleutbildning (IE). Det var en lärarutbildning som utbildade för kulturskolans behov. Fram till år 2011 fanns bara en enda lärarexamen, där stor flexibilitet rådde över vilka ämnen och inriktningar man önskade att läsa som student, vilket gjorde att högskolorna kunde fortsätta att utbilda även för kulturskolornas behov. Från 2011 finns ett uppdrag att INTE utbilda lärare för kulturskolornas behov, utan enbart för grundskolan och gymnasiet. Denna femåriga ämneslärarutbildning har givetvis många beröringsytor med det behov kulturskolorna har, men faktum kvarstår att det inte finns ett statligt uppdrag att utbilda lärare för kulturskolan.

Musiklärarutbildningarna, instrumental och ensemble (IE), Grundskola och gymnasium (»ettämnes« GG) och till viss del (»tvåämnes« GL) examinerade i slutet av 90-talet årligen över 300 studenter. Antal examinerade sjönk lite grann i början av 00-talet, för att ytterligare sjunka i samband med den nya lärarutbildningen. Sedan år 2011 examineras årligen i medeltal 130 musiklärare. Därtill examinerar *Stockholms Musikpedagogiska Institut* (SMI) ca 12–15 pedagoger per år. Att det examineras färre musiklärare beror förstås på att söktrycket generellt i landet har minskat dras-

tiskt. Detta är allvarligt eftersom ett stort intresse och konkurrens om platserna ökar kvaliteten på de studenter som antas, och senare examineras. De senaste åren har konkurrensen varit alltför låg, och i många fall har det inte varit något urval alls. Enligt universitets-kanslerämbetet var det 402 förstahandssökande till ämneslärare musik inför hösten 2014. Motsvarande siffror för 90-talet var cirka 1800.

DEN BRIST PÅ EXAMINERADE lärare vi ser idag är ett stort hot mot både grundskola, gymnasium och kulturskolan. *Sveriges Kommuner och Lands-ting* (SKL) har bedömt rekryteringsbehovet av musiklektörer till grundskola och gymnasium till ca 350 per år framöver, vilket är mer än dubbelt än det antal som årligen examineras. Då är inte ens kulturskolans rekryteringsbehov inräknat, vilket späder på de framtida problemen ännu mer. Problem med kompetensförsörjning har vi redan idag, och ju fler år med ett negativt utbildningsunderskott, desto svårare att rekrytera framöver.

Man kan spekulera i anledningen till att antalet studenter minskade i samband med den nya lärarutbildningen. Det kan vara så att regeringens beslut att inte ge högskolorna i uppdrag att utbilda för kulturskola, utan bara för grundskola och gymnasium, har fått studenter att rata utbildningen. Många studenter skulle säkert önska att bara kunna utbilda sig till kulturskolelärare, alternativt en kombination kulturskola-grundskola/gymnasium. Detta var möjligt fram till 2011, även om det till viss del fortfarande är möjligt i praktiken på flera högskolor. Men faktum kvarstår: Staten tar idag INTE ansvar för kompetensförsörjningen av musiklektörer till kulturskolan.

Denna artikel tar sin utgångspunkt i kompetensförsörjningen av musiklektörer till kulturskolorna, men utmaningen är liknande, eller värre, i andra konstformer.

I **KULTURSMOCKAN** (nr 3, 2014) publicerades en längre artikel om SMOK:s arbete i den komplexa frågan om utbildning för kulturskolans verksamhet. Frågan om att utbilda för kulturskolan, hänger ihop med frågan om vad kulturskolan har för behov/styrning. Vi har nu haft en

omfattande process i de flesta länsgrupper kring verksamhetsplanens målsättning om att »Musik- och kulturskolorna i Sverige skall vara väl informerade och delaktiga i diskussioner kring alternativ, strategier för och konsekvenser av vad ett ökat statligt engagemang kan betyda«. I detta arbete har även frågan om utbildning och kompetensförsörjning varit upp för diskussion. Vi vet att det råder en mångfald av åsikter bland kulturskolans ledare kring utbildning.

Många menar att det är självklart att kulturskolan ska ha utbildade lärare, och en specifik lärarexamen för vår specifika verksamhet. Andra menar att utbildning inte är någon garant för en bra verksamhet, och att ett behörighetskrav får negativa konsekvenser. I övrigt trycker många på behovet av att ha olika kompetenser i kulturskolan. Det finns således inget enkelt samstämmigt svar från Sveriges kulturskoleledare på frågan om utbildning.

SMOK BESTÄMMER INTE hur kulturskoleverksamheten ska styras, och vilka utbildningar som ska finnas. SMOK:s uppgift är att föra dialog med medlemmarna, och att jobba med opinionsbildning. Vi konstaterar att regeringen jobbar såväl med frågan om nationell strategi för kulturskola, som frågan om högskoleutbildning. Det är bra

att regeringen tar ett helhetsansvar för kulturskolan. I skrivande stund har vi inga konkreta uppgifter på vad man tänker besluta eller inte besluta om. Vi vet inte heller om, eller när, en utredning kommer tillstånd. Men, SMOK kommer att bevaka frågan och föra en konstruktiv dialog med både regering och medlemmar i den oerhört viktiga frågan om kompetensförsörjning av kulturskolans behov.

Björn Emmoth

»Många menar att det är självklart att kulturskolan ska ha utbildade lärare, och en specifik lärarexamen för vår specifika verksamhet. Andra menar att utbildning inte är någon garant för en bra verksamhet, och att ett behörighetskrav får negativa konsekvenser.«

BÄTTRE SERVICE & PRISER

Nytt samarbete för VIP-avtal

SMoK etablerar ett samarbete med musikkedjan 4Sound.

– Vi vill att de ska göra kulturskolorna och eleverna till VIP-kunder, säger Torgny Sandgren, SMoK.

LENNART EJEBY, kulturskolechef i Katrineholm, har en budget på cirka 200 000 kronor för investeringar i år. Till detta kommer förbrukningsmaterial och tjänster. Hälften av de stora inköpen tas från den lokala musikaffären, resten från andra.

– Digitalpianon köper vi lokalt, för blåsar vi andra leverantörer som är specialiserade på det, berättar han.

Utöver skolornas investeringar och småköp av plektrum, harts och strängar så handlar förstas eleverna själva för stora pengar. Hur många miljoner som kulturskolorna och eleverna handlar för i hela landet har inte räknats fram av SMoK.

– Men det är en ansevärd summa, säger Torgny Sandgren, SMoK:s generalsekreterare. Han menar att det tidigare fanns fler lokala butiker och att det nu handlar om att se till att kulturskolorna kan få bästa möjliga service och priser från de aktörer som finns kvar.

FÖR 4SOUND öppnas nu nya möjligheter.

– För oss är det här en kanal som är hur stor och bred som helst. Vi når alla kulturskolor via det här samarbetsavtalet, säger Patrik Lönneman, 4Sound.

Han började bakom disken i musikaffären i Åkersberga. Nu

är han ansvarig för företagets nyckelkonton som kyrkan, skolor, studieförbund, kulturskolor och kommuner med och utan ramavtal.

SMoK varken kan eller vill skriva bindande avtal åt kulturskolorna, det handlar snarast om en avsiktsförklaring. SMoK ska upplysa 4Sound om kulturskolornas behov. 4Sound lovar å sin sida att prioritera dem.

– Vi ska vara en attraktiv helhetsleverantör och partner för dem, lovar Patrik Lönneman.

Företaget öppnar en särskild skolportal i sin webbshop, man ska erbjuda leasingavtal, rabatter, en instrumentförsäkring, hotline-telefon till supporten, och i butikerna ska det finnas särskilda kontaktpersoner som kan kulturskolan.

– Avtalet med SMoK är inte ett inköpsavtal, det handlar mer om mjuka värden, om service och tillgänglighet, säger Patrik Lönneman.

SMOK OCH 4SOUND har också diskuterat fortbildning. 4Sound utlovar kurser via nätet och på plats, i samarbete med leverantörer. Framför allt vill SMoK och 4Sound sprida kännedom om det senaste inom musikteknik, där det kan vara svårt för pedagogerna att hänga med i allt.

– Man kan sitta på bussen och spela in låtidéer på mo-

– Det handlar om mjuka värden, om service och tillgänglighet, säger Patrik Lönneman, 4Sound.

bilen och sen fortsätta jobba med filen i datorn. Man kan styra en ljudanläggning från en Ipad. Det är lätt att göra musik idag, säger Hans Bratt, försäljningschef hos grossistfirman Luthman som delar lager med 4Sound.

4SOUND HAR 19 BUTIKER från Malmö i syd till Umeå i norr. Dessutom säljer man på webben. Patrik Lönneman:

– Vi driver butiker, det är det vi gör. Vi finns även i små städer som Nyköping, där är det 4Sound som är den lokala handlaren. Kunderna vill komma och titta, prata med någon som kan musik, få support.

Han tror inte att man konkurrerar ihjäl lokala enskilda handlare. Den värsta konkurrensen sker idag på webben, anser han. Även 4Sound är utsatta för pressen från utländska webbhandlare och man jobbar enligt Patrik Lönneman för att hålla konkurrenskraftiga priser.

4Sound har fördel av kortare transporter och egna butiker. I webbshopen kan kunden se om en viss virvelkagge finns i en viss butik, gå dit och prova och jämföra innan man beställer dit. Man kan få leverans dit, hem eller till kulturskolan. En del butiker säljer begagnat och kan laga instrument.

Text: Roland Cox

Avs:
Sveriges Musik- och Kulturskoleråd
Hornsgatan 103
117 28 Stockholm

Posten
**Klimat-
ekonomisk**
Posttidning

**4SOUND ÄR SVERIGES LEDANDE MUSIKKEDJA
MED 19 BUTIKER FRÅN UMEÅ I NORR TILL MALMÖ
I SÖDER.**

**PERSONLIG SERVICE FÖR DIG SOM JOBBAR MED
UTBILDNING OCH INSTITUTION.**

Vi erbjuder

- **Personlig service**
- **Kostnadsfri behovsanalys och offerering**
- **Marknadsledande varumärken**
- **Europaanpassande priser**
- **Snabba och trygga leveranser**

Pär Arvidsson

Patric Silén

Kontakta oss på skola@4sound.se
eller tel. 0770 - 11 05 00 så hjälper
vi dig vidare.

4SOUND

WWW.4SOUND.SE